

Valmistelupyynnön sidosryhmille 15.3.2018 (sisältää määrääjän)

Jakelu:

Lapin kunnat ja -kehittämisyhtiöt, Lapin korkeakoulukonserni, Lapin yliopisto, Lapin amk, Lappia, Redu, Lapin AVI, Saamelaiskäräjät, LUKE, GTK, muut Lapin tutkimuslaitokset ja –yksiköt, metsähallitus, metsäkeskus, Pro Agria, POSKE, SPR, Lapin yrittäjät, Lapin kauppakamari, Lapin Leaderit

LAPPI-SOPIMUS - LAPIN MAAKUNTAOHJELMAN 2018–2021 TOIMEENPANOSUUNNITELMA VUOSILLE 2018–2020

Toimeenpanosuunnitelman merkitys

Lapin liiton valtuusto hyväksyi 27.11.2017 Lappi-sopimuksen – Lapin maakuntaohjelman vuosille 2018–2021. Lappi-sopimus on strateginen asiakirja, joka kertoo Lapin yhteisen tahtotilan ja yleisesti määritellyt tavoitteet tulevan neljän vuoden aluekehittämistyölle.

Valmisteltava toimeenpanosuunnitelma täsmentää Lappi-sopimusta, ja siinä esitetään keskeisimmät maakuntaohjelmaa **kahtena seuraavana vuonna toteuttavat** kärkihankekokonaisuudet sekä rahoitusta ohjaavat maakunnalliset kriteerit. Toimeenpanosuunnitelma tulee sisältämään myös maakunnan suunnitelman rakennerahastovarojen kohdentumisesta rahoittaville viranomaisille.

Lappi – sopimuksen kehittämiskokonaisuuksia rahoitetaan käyttäen kattavasti olemassa olevia rahoitusvälineitä valtion kansallisten rahoitusten lisäksi (mm. kuntien, TEKESIN ja ELY-keskusten sekä liiton maakuntaraha rahoitukset). Muita rahoitusvälineitä ovat Manner-Suomen rakennerahasto-ohjelman EAKR- sekä ESR-rahoitus, Maaseutuohjelma, Meri- ja kalatalousrahasto, Interreg –ohjelmat, Kolarctic CBC – ohjelma, Pohjoinen Periferia ja Arktinen –ohjelma.

Valmistelupyynnön merkitys

Tällä valmistelupyynnöllä (15.3.2018) pyydämme teiltä esityksiänne Lappi-sopimuksen mukaisista, Lapin kannalta merkittävistä **strategisista kärkihankekokonaisuuksista tai painopisteistä seuraavalle kahdelle vuodelle**. Kärkihankekokonaisuudet ja –painopisteet voivat olla infrastruktuuri-, tutkimus-, kehittämis- tai koulutushankkeita. Ilmoitettavien kokonaisuuksien on oltava ns. rahoitusvalmiita eli kunta- ja muun julkisen rahan osuudet on oltava selvillä. Esityksissä on toivottavaa keskittyä hankkeisiin, joissa toteuttajalla on omarahoituksellinen ja investointihankkeissa esimerkiksi maankäyttöllinen valmius reagoida nopeasti. Hankekokonaisuuksista/hankkeista on esitettävä nimi, tiivis hankekuvaus, toteuttamisvuodet sekä arvio budjetista rahoitussuunnitelmiseen. Teillä on lisäksi mahdollisuus nimetä edunvalvontakokonaisuuksia, joihin mielestänne olisi keskitettävä maakunnallista edunvalvontaa.

Pyydämme teitä ilmoittamaan myös kansainvälistymiseen liittyvät hankekokonaisuutenne. Lapin aktiivista roolia arktisessa politiikassa halutaan nostaa ja siltä odotetaan olevan merkittäviä vaikutuksia alueen elinkeinoelämään ja kilpailukykyyn. Kansainvälisyys nostetaan yhä selkeämmin lappilaisen aluekehittämisen keskiöön. Lapin arktinen älykäs erikoistuminen on tunnustettu tärkeäksi kilpailutekijäksi ja kehittämistyön tulee olla kiinteässä vuorovaikutuksessa asukkaiden ja arktisen luonnon kanssa. Keskeisenä tavoitteena on tunnistaa ja kehittää niitä arktisia liiketoiminta-aloja, joiden hyödyntäminen kestävästi tarjoaa Lapille lyhyellä, keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä mahdollisuuksia kaupallistaa osaamistaan.

Toimeenpanosuunnitelma valmistellaan sidosryhmiltä saatujen tietojen ja viranomaisvalmistelun perusteella ja se tulee pitämään sisällään Lapin kannalta merkittävät **strategiset kärkihankekokonaisuudet ja rahoituksen painopisteet**, joilla toteutetaan Lappi-sopimusta.

Luokittelussa käytetään Lappi –sopimuksen strategisia valintoja (LIITE 1):

- Arktinen talous vahvistuu
- Työ ja osaaminen uudistuvat rajattomassa ympäristössä
- Puhdas luonto, hyvä elinympäristö, kulttuuri ja toimivat palvelut luovat hyvinvointia
- Hyvä saavutettavuus mahdollistaa kasvun ja kilpailukyyn sekä hyvinvoinnin

- Lapissa maakuntaohjelmaan kuuluu saamelaiskäräjien valmisteleva saamelaiskulttuuriosio; Saamelaiskulttuuriin liittyvät hankekokonaisuudet

Valmistelupyynnön aikataulu ja jatkovalmistelu

Lapin liitto pyytää **29.3.2018 klo 16.00 mennessä** esityksiänne toimeenpanosuunnitelman valmistelua varten. Esitykset on mahdollista antaa täyttämällä strategiset kärkihankkeet, painopistealueet tai edunvalvottavat kokonaisuudet liitteessä (LIITE 2) olevaan taulukkoon ja palauttamalla tämä ma. Kunta-asiantuntija Laura Enbuska-Mäelle osoitteeseen laura.enbuska-maki@lapinliitto.fi tai suoraan sähköisesti SurveyMonkey-alustalla ohessa olevan linkin kautta: <https://fi.surveymonkey.com/r/7CKC6P2>.

Toimeenpanosuunnitelman valmistelun puitteissa järjestetään sidosryhmätyöpaja 26.4.2018 (tästä tiedotetaan myöhemmin), ja toimeenpanosuunnitelma käsitellään Lapin liiton hallituksessa 7.5.2018.

Lappi-sopimus 2018-2021, saamelaiskulttuuriosio sekä vanhat toimeenpanosuunnitelmat on löydettävissä osoitteesta: www.lapinliitto.fi

15.3.2018 Rovaniemellä,

Mervi Nikander
strategiapäällikkö
Lapin liitto

LIITE 1: LAPPI-SOPIMUKSEN 2018-2021 STRATEGISET TAVOITTEET

Arktinen talous vahvistuu

Puhdas luonto on Lapin kilpailuvaltti, siksi Arktisen talouden kehittäminen perustuu luonnon kestäväään käyttöön ja vähähiilisyys

Paikallisia raaka-aineita jalostetaan entistä pidemmälle ja hyödynnetään entistä enemmän – alkutuotannon toimintaedellytykset vahvistuvat ja elinkeinot menestyvät

Uudistuviin toimialoihin – teollisuuteen, matkailuun, kaivostoimintaan, metsätalouteen sekä hyvinvointialoihin – syntyy uusia tuote- ja palveluinnovaatioita, uusia kv- markkinoita sekä uutta yrittäjyyttä ja – työpaikkoja

Kasvuhakuiset yritykset uudistuvat kansainvälisessä kilpailussa; ne toimivat innovatiivisesti osana yritysekosysteemejä, niissä on uudenlaista liiketoimintaosaamista ja kehittyvät robotiikan ja keinoälyn hyödyntäjinä

Yhä useampi yritys tekee kansainvälistä kauppaa – rajat ylittävä yhteistyö synnyttää strategisia kumppanuuksia

Arktisuus on olennainen osa kansainvälisesti tunnettua Lappi-brändiä

Arktisen alueen yhteistyö ei painotu pelkästään talouteen, yritystoimintaan tai teollisuuteen, vaan se on laajaa yhteistyötä arktisen alueen hyvinvoinnin sekä puhtaan luonnon ja sen hyvinvoinnin turvaamiseksi

Yrittäjyystavallinen maakunta kehittää yrittäjyyttä kannustavaa ja palvelevaa toimintaympäristöä – eri toimialojen maankäyttötarpeiden yhteensovittamisessa onnistutaan siten, että kaikilla on mahdollisuus kasvaa

Elinkaarisuunnittelu mahdollistaa maakunnan elinkeinojen kestävä kehityksen – yhteensovittamisessa onnistuttu siten, että kaikilla on mahdollisuus kasvaa

Työ ja osaaminen uudistuvat rajattomassa ympäristössä

Osaaminen on Lapissa korkeatasoista sekä kansallisesti että kansainvälisesti kilpailukykyistä Lappi tunnetaan maailmanlaajuisesti – osaamista arvostava maakunta kiinnostaa huipputekijöitä ja – yrityksiä

Koulutus vastaa laadukkaasti ja monipuolisin keinoin muuttuvan työelämän tarpeisiin

Digitalisaatio mahdollistaa nopean uudistumisen koulutuksessa ja työelämässä

Yritykset osallistuvat aktiivisesti osaamisen tuottamiseen ja kehittämiseen

Johtamistaan ja prosessejaan ennakkoluulottomilla ratkaisuilla uudistavat työnantajat menestyvät kilpailussa osaavista tekijöistä

Tutkimustiedon hyödyntäminen ja innovaatioympäristöt mahdollistavat yritysten osaamisen lisääntymisen ja uudistumisen yrityksissä

Ennakointiyhteistyö elinkeinoelämän, oppilaitosten ja viranomaisten kesken palvelee valintojen tekemistä ja toimenpiteiden suuntaamista

Yhteistyötä tehdään aktiivisesti naapurimaiden kanssa osaamisen, työllisyyden ja yrittäjyyden edistämiseksi

Työhön osallistumisen aste on korkea

Nuorten aktivointi työelämään toimii yhä osallistavammilla tavoilla

Puhdas luonto, hyvä elinympäristö, kulttuuri ja toimivat palvelut luovat hyvinvointia

Puhdas luonto on Lapin hyvinvoinnin lähde

Hyvän luontoympäristön ylläpitämisellä ja kehittämisellä vahvistetaan luonnon monimuotoisuutta ja ihmisten hyvinvointia

Digitaalisilla ratkaisuilla mahdollistetaan tasa-arvoiset palvelut ja osallisuus

Kuntien ja järjestöjen yhteistyöllä vahvistetaan viihtyisiä ja toimivia asuin- ja elinympäristöjä, tuotetaan arjen palveluilta sekä lisätään yhteisöllisyyttä ja kansalaisten osallisuutta

Sosiaali-, terveys- ja hyvinvointipalvelut tuotetaan yhteistyössä kansalaisten, julkisten, yksityisten ja kolmannen sektorin kesken – hyvinvointi on kaikkien asia ja kaikki kantavat siitä vastuuta

Ennaltaehkäisevän toiminnan merkitys korostuu Lapin hyvinvointityössä

Kulttuuri ja liikunta lisäävät hyvinvointia ja ovat tärkeä osa ennaltaehkäisevää toimintaa

Hyvinvointi Power- on Lapin vetovoimatekijä

Hyvä saavutettavuus mahdollistaa kasvun ja kilpailukyvyn sekä hyvinvoinnin

Selvitykset Jäämeren radasta on tehty ja edistettävä rajalinjaus on valittu, Lapin satamien toimintaympäristö on kilpailukykyinen

Lapissa on elinkeinoelämän kehittymistä ja kansainvälistymistä mahdollistava lentoasemaverkko ja alueelle on kannattavaa reittiliikennöintiä kohdemarkkina-alueilta

Raideliikenne tarjoaa kiinnostavan vaihtoehdon matkustamiselle ja tavaraliikenteelle

Lapin maantieverkko palvelee asukkaita ja elinkeinoelämää turvallisesti ja kattavasti uusia innovaatioita hyödyntäen

Alempaa tieverkkoa on parannettu elinkeinoelämän tarpeisiin

Älyliikenteen testausympäristöt kehittyvät ja niitä hyödynnetään monipuolisesti. Hyvät, kiinteät ja mobiilit tieverkot mahdollistavat alueen kehittymisen, laadukkaat palvelut ja arjen sujumisen ja monipuolisen vapaa-ajanvieton

Matka- ja logistiikkaketjut kehittyvät alueen sisäiseen ja myös rajat ylittävään liikkumiseen

**LIITE 2: STRATEGISET KÄRKIHANKKEET, PAINOPISTEET JA EDUNVALVONTAKOKONAISUUDET-
TAULUKKO**

Lappi-sopimuksen 2018-2021 Strategiset kärkihankkeet tai painopisteet toimeenpanosuunnitelmaan (TOPSU) vuosille 2018-2020	Arktinen talous vahvistuu	Työ ja osaaminen uudistuvat rajattomassa ympäristössä	Puhdas luonto, hyvä elinympäristö, kulttuuri ja toimivat palvelut luovat hyvinvointia	Hyvä saavutettavuus mahdollistaa kasvun ja kilpailukyyn sekä hyvinvoinnin
Kansalliset kärkihankkeet tai painopisteet	Ekoteollisuuskylän kehittäminen Patokankaalle Kemijärvellä. Kansalliset hankkeet ja yritysinvestoinnit. Luonnonvaratuottajien tila-, markkinointi ja yhteistyöhankkeet.	Mahdollisuuksien markkinointi yhteistyössä. Mun Lappi ajattelu työ, yrittäjyys ja asuinpaikkana. Vetovoiman lisääminen. Etätyö on nyt todellisuutta, tehdään se mahdolliseksi.	Luonnon monikäyttö. Arktisen erikoistumisen, puhtauden korostaminen ja siihen liittyen kestävä kehittäminen teema kaikkialle. Tulevaisuuden matkailun kulmakivet perustuvat näihin asioihin. Moottorikelkkailu kestävästi.	Erityisesti matkaketjujen kehittäminen ja muun palveluliikenteen integrointi osaksi palvelukokonaisuutta. Tieverkoston ylläpito ja kehittäminen. erityisesti biotuotetehtaat tarvitsevat hyväkuntoisen verkoston.
Kansainväliset kärkihankkeet tai painopisteet	Ekoteollisuuskylän kehittäminen Patokankaalla Kemijärvellä. Kansainväliset tutkimus- kehittämis- ja investointihankkeet ja niiden rahoittaminen. Puhdas ilma. Kestävä matkailu.	Kansainvälinen kampanja osaavan työvoiman houkuttelemiseksi Lappiin, työperäinen maahanmuutto.	Arktisen metsätalouden edistäminen. Tuotteistetaan tunnistettu ja tunnustettu osaaminen kansainväliseksi liikematkailuvaltiksi.	Silkkitien hyödyt ja mahdollisuudet. Rautatieyhteys.
Muut edunvalvontakokonaisuudet	Pidettävä huoli että Lapissa edelleen matkailun kehittämiseen tarvittavat investointituet ovat mahdollisia. Erityisesti vielä alueilla, joilla investoinnit ovat olleet vähäisiä.	Helpotetaan yrittäjyyden edellytyksiä entisestään ja turvataan yrittäjän sosiaalinen turva.	Metsien moninaiskäytön ja osaavan luontoa kunnioittavan metsätalouden tietoisuuden edistäminen ja käyt. toiminta eri toimijoiden osalta. .	
Saamelaiskulttuuriin liittyvät tai saamelaisten kotiseutualuetta koskevat hankkeet				